

HÍREK

A békedíjas üzenete

Ebben az esztendőben kapott Nobel-békedíjat Finnország egykori elnöke, Martti Ahtisaari, akinek itt közölt ex librise jól érzékelteti a megegyezésre törekvő tárgyalóképességét. A könyvjegyet az egyik, nemzetközileg elismert finn grafikusművész, Pentti Kaskipuro készítette.

Az 1997-ben megalkotott, C4 technikájú kisgrafika az elnök 60. születésnapjára készült. A 90×88 milliméteres metszet családja ajándéka volt.

Az előzményekhez tartozik, hogy Ahtisaarinak az otthonában már volt egy grafikája a művésztől. Ez kerek asztalt ábrázolt, körülötte

P. Kaskipuro hidegtű rajza, C4 (1997), 90×88

három székkal. A kompozíció azt a helyszínt ábrázolta, ahol a család egy-egy beszélgetésre összeülni szokott, hogy „megjavítsa a világot”. A kép felirata a Symposium szó volt, melyet görög betűkkel vésett fel az alkotó a rézlemezre. A mű annyira tetszett az Ahtisaari családnak, hogy a témát könyvjegy formában is ábrázoltatni kívánták.

Szándékuk találkozott a művészével. Kaskipuro ugyanis korábban is foglalkozott a kerek asztal és székek témájával, melyet a saját otthonában található környezetből merített.

Leila Lehtiranta

Angolból fordította: Soós Imre

Fery Antal emléktáblája előtt

Emléktáblát avattunk, Fery Antal egykori lakóházának kapujában (Bp. XI., Fehérvári út 7.). A család ezúttal fejezi ki köszönetét mindazoknak, akik adományaikkal a tábla elkészítéséhez hozzájárultak. A tábla leleplezése és megáldása 2008 november 24-én történt. Ez alkalomból Soós Imre az alábbi beszéddel emlékezett meg a grafikusművészlől:

Kedves Emlékező Közönség!

Emléktáblát, szobrot néha azért állít az utókor embere, hogy megnyugtassa lelkiismeretét. Aki ilyen alkalommal megszólal, az avató, a felejtés függönyét húzza szét, felidézve az eltávozott érdemeit.

Amikor most Fery Antalról egykori lakóháza kapujánál megemlékezünk, nem ilyen kötelesség letudása történik.

Számunkra ő a halhatatlan barát képében él ma is. A jelenlevők közül sokunkat fűzték hozzá a szeretet, tisztelet, nagyrabecsülés szálai. Sokunkban él elevenen ma is istenhítenek, pózmentes egyéniségének, emberségének, sőt nagyszerű humorának emléke is.

Művei nemcsak szülővárosában, a szerencsi múzeum Fery-emlékszobájában hirdeti nagyságát. Számatalan alkotása szól ma is gyűjtők mappáiban itthon és világszerte zseniális metszőkészségéről, fantáziájáról, magyarságáról. Szám szerint két és félezer darabot kitevő fametszet életműve alapján őt a szakma a magyar grafika stílus-teremtő mesterének tekinti.

„Úgy éreztem, régóta ismertem” – írta elhunytakor Mario de Filippis, a neves gyűjtő, aki számos kiadványt jelentetett meg róla Itáliában. A két barátunk életükben nem sikerült találkoznuk, Filippis mégis így fejezte be idézett levelét: „Művei tökéletesen kifejezték veleszületett művészi tehetségét, mely úgy tört a felszínre, mint a régi mesterek művészeté.”

Köszönet a barátoknak és sok jó ügy fáradhatatlan motorjának, Fery Veronikának a ma felavatott emléktábláért. A magyar kisgrafika felejthetetlen Mesterére emlékezteti majd ez az utókor, azon a helyen, ahol varázslatos művészete sokak gyönyörűségére gyakor kiteljesedett.

A Szerk.

A szegedi KBK csoport művész tagjai között is meghatározó személyiség László Anna, akit Kopasz Márta művésznő már növendék korában is kiemelkedő tehetségű grafikus ígéretnek tartott. Művészete kiteljesedésekor pedig „szellemi örökösének” nevezett meg.

A Szegedi Felsővárosiak Civil Egyesülete kezdeményező rendezésével a Belvárosi Kamara Galériában (Vaszy Viktor tér 2.) szeptember 19-én nyílt meg László Anna grafikusművész *ŐSZI HANGULAT* című kiállítása. Dr. Vörös Gabriella egyetemi oktató megnyitójában azzal indította méltatását, hogy László Anna művészetének két meghatározó eseménye, hogy tápéi lakos és tanár. A tápéi élet mindennapjai szerves kapcsolatot jelentenek a természetből érkező legváltozatosabb impressziókkal. A végtelen kék ég, az életüket meghatározó és jelentő Tisza. Az erdős ligetek, a végtelenbe táguló alföld minden pillanatban ihlető forrása a művésznak. Méltatta grafikus kvalitásait, a vonalvezetése biztonságát és karakterformáló erejét. Mesterségbeli felkészültségét kiváló minőségű és finoman kimunkált zománcképei is méltóan képviselik. Az itt be nem mutatott, de más kiállításain jelenlévő kitűnő akvarelljei is adalékok szakmai felkészültségéhez. Precizitás, gondosság és pontosság jellemzi László Anna művészetét – méltatta a kiállításon bemutatott alkotásokat Vörös Gabriella. Jelezte ismételt,

hogy a kiállító művésznek másik jellemző tevékenysége a tanítás. Amilyen kiváló művész, olyan kiváló tanár is: precíz, gondos, pontos. Ezekből a tevékenységekből áll össze egy munkás élet minden szépsége és gazdagsága. Élt a neki adatott tehetséggel. Komolyan, elmélyülten dolgozik és az élete munkásságát jelentő műveket megmutatja, átadja az embereknek. Ezáltal hat, formál és az életet szebbé, gazdagabbá is teszi. Az ŐSZI HANGULAT képei is azáltal érik el igazi hatásukat, hogy felébresztik bennünk a féltést az életünket jelentő természet iránt. Arra serkentenek, hogy mindannyian aktívan részesei legyünk a szépségek megóvásának. A szép és gazdag kiállítás jelentős eseménye a városnak.

Zenei József

**Tóth Rózsa grafikusművész
Könyves Vasárnapja
a szegedi Somogyi Könyvtárban**

2008. október 12-én nyílt meg Tóth Rózsa grafikusművész *Vers-formák* című kiállítása a Somogyi Könyvtár Könyves Vasárnap rendezvényei sorában. Sikaláné Szente Ildikó igazgatóhelyettes méltatta a számítógépek világában az olvasás mai jelentőségét. A kiállított illusztrációk kapcsán méltatta az irodalom és a képzőművészet kapcsolatát. Kiemelte az emberiség kulturális örökségének tárházát jelentő könyvtárak életünket átfogó jelentőségét. Örömmel üdvözölte Tóth Rózsa művésznek a versnek, mint irodalmi alkotásnak a jobb megértését segítő illusztrációival jelent meg ezen a Könyves Vasárnapon megnyíló kiállításon.

Tóth Rózsa tusrajza, P1 (1989), 190×120

A megnyitó közönségének figyelmébe ajánlotta, hogy a művésznek életében és munkásságában nagyon jelentős helyet elfoglaló költők verseinek illusztrációiból állította össze a tárlókban és a falakon bemutatott negyvenhét illusztrációját. Tóth Rózsa megköszönte a kiállítás lehetőségét a Somogyiban, mert a hely szelleme ihletően alkalmas a vers illusztrációi bemutatására és azok befogadására. Elmondta, hogy a tankönyvekben található mind a hatvanhat József Attila verset – objektív (fehér) háttérrel – illusztrálta. Reméli, hogy ezáltal is olcsóbb és egyszerűbb lesz majd (valamikor) illusztrált verses tankönyvek nyomtatása. Közülük most harminchármat tekinthetnek meg a tárlókban a látogatók. Példaként néhányat: *Betlehemi királyok, Kései sirató, Favágó, Éhség, Óda, Születésnapomra, Holt vidék, Ringató, Reménytelenül, A Dunánál, Hosszú út az éjszakába...*

Tóth Rózsa által faragott keretekben, többdúcós színes nyomással hét Ady vers illusztrációját is megtekinthette a közönség. *A Fölszállott a páva* illusztrációján pl. két pávát láthattunk, mert a versben is így szerepel, hogy „fényes büszke pávák...” *A Héja nász az avaron* című vers többdúcós lapján a vörössel a húsába vájás fájdalmasságát, a *Csolnak a Holt-tengeren* versnél a több színes dúccal pedig a szerelmi érzéseket, és a távolinak és a közelinek az érzékelését kívánta segíteni.

Reményik Sándor kötetéből hét kiválasztott vershez készített illusztrációkat. Mindegyikük – pl. a *Havasi Feszület*, a *Szappanbuborék*, az *Elhagyott harangláb*, az *Akácok ősz utóján* – a halkszavú költő embersége, mély érzelmeket feltáró verseinek a megértése ihlette. Jobban szeretni és ezáltal jól meg is érteni ajánlotta a tárlat látogatóinak figyelmébe a verseket és az illusztrációkat. Remélte és kérte azok együttes értelmezését és átélését.

A megnyitó résztvevőinek mindegyikét a művésznek egy-egy József Attila vers illusztrációjával ajándékozta meg.

Zenei József

A szegedi csoport további eseményei:

A nyáron Bakacsi Lajos, Rácz Mária, Sárszegi György és Szilágyi Magdolna meglátogatta R. Pap Piroskát új budafoki lakásán. Jó baráti hangulat volt, telefonon fogják tartani a kapcsolatot. R. Pap Piroskát szívesen látjuk a budapesti összejöveteleken!

Júniusban rendezték meg a XVIII. Szegedi Rajzpedagógiai Tárlatot a felújított Vedres István Építőipari Szakközépiskola dísztermében. A kiállítást megnyitotta, a művészeket és műveiket bemutatta Tandi Lajos főszerkesztő, kritikus. Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatának díját Bakacsi Lajos, a KBK aktív művésztárgya kapta. Gratulálunk, jó egészséget és alkotó kedvet kívánunk!

Szeptember 25-én nyílt meg az Olasz Intézet Szegedi Kulturális Központjában a Biblia éve alkalmából a Corpus témában kiírt kiállítás, melyen a nagyszámú rangos vendégeket prof. Pál József konzul üdvözölte. Köszöntőt mondott öexc. Pado Guido Spinelli az Olasz Köztársaság magyarországi nagykövete. A tárlatot rendezte és bemutatta Tandi Lajos. Örömmel fedeztük fel a színvonalas gazdag anyagban Bakacsi Lajos és László Anna alkotásait.

Rácz Mária

A szegedi csoport mély fájdalommal jelenti, hogy Oltvai Ferencné Simon Klárka kedves tagtársuk 2008. október 3-án elhunyt. Emlékét megőrizzük!

Nem mindennapi kiállítás nyílt szeptemberben Budapesten, a MORO ANTIK cég boltjában. Svájcban élő honfitársnőnk *Vermes Júlia* gyűjteményének legszebb darabjait láthatta a közönség. A grafikai gyűjteményéről Európa-szerte ismert gyűjtőtárs ezúttal mintegy 700 darabból álló levélbontó (más néven papírvágó) kollekciónak állította ki. Valamennyi darabot bemutatja az alkalomra készült, közel 300 oldalas katalógus, melyhez maga a gyűjtő írt bevezetőt. Ebben ismerteti szándékát: „Emléket állítani ennek a művészet- és kultúrtörténeti szempontból is érdekes tárgynak.” A kitűnő ízléssel rendezett mini tárlatot néhány szép ex libris, ritka könyvek és a kort érzékelgető újságpéldányok tették még élményszerűbbé.

Soós Imre

A lengyelországi Łódźban rendezett 13. Nemzetközi Kisgrafikai Triennálén Magyarországot három művész képviselte munkáival: *Haász István*, *Kőhegyi Gyula* és *Székely Géza*.

Soós Imre

Az Újpest Galériában novemberben volt látható az Országos Kisgrafikai Kiállítás. Ezen mintegy 120 művész alkotása szerepelt, közülük hatvanan külföldről küldték be pályaműveiket. Egyesületünk tagjai közül *König Róbert*, *Kőhegyi Gyula* és *Budai Tibor* vett részt az immár kilencedik alkalommal megrendezett, nivós tárlaton. A MAGYAR NEMZET november 8-án megjelent számában *P. Szabó Ernő* cikke részletesen ismerteti az eseményt. „Az origami hajtogatói” című írása *Kőhegyi Gyula* alkotásától kölcsönözte címét, utalva ezzel e műfajban rejülő nagy lehetőségekre, melyet *Budai Tibor* ironikusan fogalmazott (Mindig magasabbra?) címe is sugall. A szerző a tárlat anyagában annak a tanulságát véli felfedezni, hogy a művészet logikája nem a kétszer kettő igazsága szerint működik.

Soós Imre

A pekingi FISAE kongresszusra készülve Kínában a fővároson kívül is megpezsdült az élet a könyvjegyművészet területén; ennek jegyében alig pár évvel ezelőtt létrejött Sanghajban a FUXIANZHAI EXLIBRIS MUSEUM.

Két év alatt két nagyszerű nemzetközi meghívásos könyvjegykiállítás bonyolítottak le, amelyekről jó minőségű, színes katalógusokat adtak ki. 2007-ben 170 művész a világ minden részéről közel 300 ex librist küldött el a pályázatra. A díjazottak között sok kínai grafikust találunk, mellettük kiemelt számban szerepeltek a szovjet utódállamok orosz, örmény és ukrán művészei. A többi európai országot két állam, Belgium (M. L. Baeyens) és Bulgária (J. Jordanov, E. Penkov) művészei reprezentálták a jutalmazottak között. Magyarországot egyedüli meghívottként *Ürmös Péter* képviselte.

A 2008-as második kiállításra az előzőeknél többen kaptak meghívást, és a díjazottak köre is bővült. Az előző év nyertesinek legtöbbször újra a kitüntetettek közé került, de most már több európai, köztük cseh, észt, német, olasz és szlovák művész is kapott elismerést. Magyarországról külön felkérésre készült lapokkal *Vén Zoltán* szerepelt, valamint *Ürmös Péter* pekingi Fisae-lapját állították ki. *Salamon Árpád* Szlovéniát képviselte metszetével.

Ürmös Péter

Varga P. András grafikusművész, tanár kiállítása Újpesten 2008. október 18-án az Újpest-Belsővárosi Református Egyházközség Gyülekezeti Házában került megrendezésre. Megnyitotta *Ürmös Péter*. A kiállítás november 2-ig volt látható.

A Szerbiában lévő Pančevoi (Pancsovai) Történeti Archivum másodikban rendezett ex libris biennálét 2008-ban. A „világítótorny” témakörében meghirdetett pályázatra közel negyven ország művészei készítettek lapokat. A kiállításról színes és fekete-fehér reprodukciókból álló, jól szerkesztett katalógus tudósít. Magyarországról *Havasi Tamás* (számítógépes grafikával), *Kozák Attila* (vegyes technikával készített műve), *Sós Evelin* (elektrografikával) és *Ürmös Péter* (linómetszettel) szerepeltek a kiállításon. Erdélyből többek között *Jorga Ferenc*, *Károly-Zöld Gyöngyi* és *Ovidiu Petca*, Szlovéniából *Salamon Árpád* küldte el művészi könyvjegyeit.

A kiállítás katalógusának bevezetőjében külön bekezdésben emlékeznek meg *Andruskó Károly*ról és a világszerte elismert könyvjegyművészeti munkásságáról, valamint több mint 200 fametszetes minikönyveiről.

Ürmös Péter

A válasz jogán

A KISGRAFIKA 2008/3. számának Könyvespolc rovatában *Soós Imre*: „Kalendárium, Kalevala az ex librisen” c. írásával kapcsolatosan néhány téves állítást szeretnék eloszlatni. Mindenek előtt nem egy megjelent kiadásról van szó, hanem egy kiadásra javasolt, mindössze egy példányban készült naptárról. Jómagam nem vagyok gyűjtő avagy „orvos-amatőr grafikus”, mindössze egy közel négy évtizede grafikával foglalkozó közgazdász, fogász-technikus, akit az erdélyi szakirodalom grafikus és művészeti íróként tart számon. Egyet kell értenem viszont azzal, hogy a Kalevala irodalom több fordítást ismer, így indokolt, sőt szükséges a fordító nevének feltüntetése. A fordító neve *Nagy Kálmán*, és az 1972-ben kiadott Kalevala címen megjelent munkáról van szó. Az egyesület emblémáját csak mint javaslat használtam a címlapon. A „több szem többet lát” megjegyzéshez: A szóban forgó kalendárium alkotója nyitott mindenfajta módosításra.

Takács Gábor (Kolozsvár)

Mezőmegyeren 2008. október 29-én nyílt meg *Moskál Tibor*: „Balaton és Erdély határok nélkül” című kiállítása. *Szalóczi Piroska* erdélyi balladákat adott elő. A kiállítás november 15-ig volt látható.

Békéscsabán *Meskó Anna* (1943-2007) emlékkiállítására *Póka György* kiállításával együtt került megrendezésre a békéscsabai Nyugdíjas Egyesületben. A kiállítást *Albrecht Dürer* (1471-1528) emlékére ajánlották. Nyitva 2008. december 30-ig.

Répcelakon *id. Ürmös Péter* és *ifj. Ürmös Péter* kiállítására október 7-én nyílt meg.

Budapesten a Csokonai Művelődési Házban október 10-től *Kőhegyi Gyula* tárlatát nézhették meg az érdeklődők.

A tatai vár lovagtermében *Szentessy László* tagtársunk grafikai, és *Kerti Károly György* festményeiből nyílt jubileumi kiállítás október 25-én.

A Józsefvárosi Galériában *Kerékyártó László*: Őszi reggel c. kiállításának megnyitójára került sor november 5-én. Megnyitotta *Ürmös Péter*, közreműködött tekerőlantol *Bella Péter*. E kiállításra következő számunkban még visszatérünk.